

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Tuinbouw & Agribusiness
Deeltijd – pilot flexibilisering

Hogeschool Inholland

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Tuinbouw & Agribusiness
Deeltijd – pilot flexibilisering

Hogeschool Inholland

CROHO nr. 30024

Hobéon Certificering

Datum

9 maart 2020

Auditpanel

De heer R.J.M. van der Hoorn, MBA

De heer ir. M.R. van der Klink

De heer E.H. Poot

De heer A.H. de Wit

Secretaris

De heer R. van Krieken, MSc.

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	23
6.	AANBEVELINGEN	25
BIJLAGE I	Scoretabel	27
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	29
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	31
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	33

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Inholland
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	N.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Tuinbouw & Agribusiness
registratienummer croho	30024
domein/sector croho	Landbouw en natuurlijke omgeving
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Science
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	N.v.t.
locatie	Delft
variant	Deeltijd. <i>Deze opleiding valt in het experiment leeruitkomsten.</i>
joint programme	Nvt
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	23 januari 2020

2. SAMENVATTING

De flexibele deeltijdvariant van de hbo-bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness (hierna: T&A) leidt studenten op voor de Nederlandse tuinbouwsector. De studenten leren aan de hand van relevante beroepstaken over productie, management en organisatie, en opereren in ketens. Studenten zijn allen werkzaam in de aan de tuinbouwsector gerelateerde bedrijven.

Onderwerp 1. Beoogde leerresultaten

Oordeel: voldoet

Het ontwerp van de beoogde leerresultaten voldoet volgens het panel aan de eisen die gesteld worden aan flexibele opleidingen. De eenheden van leeruitkomsten blinken uit in relevantie voor de beroepspraktijk. Het panel concludeert dat de leerresultaten en de uitgangspunten leiden tot een goed ontworpen flexibele opleiding. De visie op internationalisering en onderzoek is passend voor het flexibele onderwijs. Het werkveld is door vertegenwoordiging in de beroepenveldcommissie en door interactie tussen partnerbedrijven en de opleiding nauw betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van de opleiding. Het panel concludeert dat deze opleiding een belangrijke bijdrage levert aan de professionalisering van de tuinbouwsector.

Onderwerp 2. Programma

Oordeel: voldoet

Het programma is op alle elementen goed uitgewerkt, aldus het panel. Daarom beoordeelt het panel de standaarden 2 t/m 5 (oriëntatie, inhoud, vormgeving en aansluiting) met een 'voldoet'.

De vormgeving van het programma bevordert flexibiliteit en maakt het voor studenten mogelijk een eigen leerroute te creëren. De leeractiviteiten van studenten zijn er op gericht om te leren binnen de eigen werkplek. De bedrijfsopdrachten passen bij de situatie van de studenten en sluiten aan op de eenheden van leeruitkomsten. Volgens het panel kent het programma voldoende uitdaging en diepgang voor de studenten. Alle beroeps- en onderzoeksvaardigheden komen aan bod. De leeromgeving stimuleert studenten om zelf regie te nemen over hun leerproces. Het panel geeft de opleiding nog als ontwikkelpunt mee om de activiteiten van het 'leren leren' van studenten verder te ontwikkelen. De opleiding volgt de wettelijke instroomeisen. Het panel concludeert dat de intakeprocedure valide is en dat alle vereisten in de tri-/bipartiete overeenkomst staan.

Onderwerp 3. Personeel

Oordeel: voldoet

Het panel is van mening dat een kundig en betrokken docententeam het programma uitvoert. Het team is eigenaar van het onderwijsconcept en beschikt over alle benodigde expertises en deskundigen. Het team onderneemt verschillende activiteiten om zich te professionaliseren in het flexibele onderwijsconcept. Dit ziet het panel als een zeer positief punt. De opleiding zorgt ook voor een toereikende begeleiding op de leerwerkplek van de student. Het personeelsbeleid is op orde.

Op basis van bovenstaande bevindingen concludeert het panel dat de opleiding ruimschoots voldoet aan basiskwaliteit. Hiermee komt het panel tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 6.

Onderwerp 4. Voorzieningen

Oordeel: voldoet

De huisvesting van de opleiding is toereikend. De opleidingslocatie van Inholland in Delft voorziet in alle faciliteiten. De opleiding toetst of het bedrijf waar de student werkzaam is een passende omgeving biedt en daarmee voldoet aan de gestelde criteria. De criteria rondom de kwaliteit en het niveau van de bedrijfsbegeleider kunnen nog verder worden ontwikkeld. Studenten hebben toegang tot alle benodigde informatie. Het panel vindt dat de kwaliteit van de handleidingen in orde is. Om beter aan te sluiten op het flexibele karakter van de opleiding verdient de digitale leeromgeving nog een ontwikkelslag. De studiebegeleiding is volgens het panel een belangrijk element in deze flexibele opleiding. De begeleiding is toegesneden op de situatie van de student en persoonlijk van aard. Het panel vindt dat de studiebegeleiding passend is vormgegeven. Studenten zijn tevreden over de begeleiding. Het panel vraagt zich wel af of deze vorm van studiebegeleiding ook te realiseren is indien het aantal studenten aanzienlijk groeit.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

Oordeel: voldoet

De opleiding beschikt over een werkend kwaliteitszorgsysteem, aldus het panel. Alle benodigde actoren zijn betrokken bij het monitoren en verbeteren van de opleiding. Vanuit Hogeschool Inholland vindt er ook een centrale evaluatie plaats van de flexibele opleidingen. Het panel concludeert dat de opleiding een werkend systeem van kwaliteitszorg heeft in het monitoren en bijsturen van de individuele leerroutes van de studenten. Studenten zijn daarover tevreden.

Op basis van deze situatie concludeert het panel dat de opleiding voldoet aan basiskwaliteit voor standaard 9.

Onderwerp 6. Toetsing

Oordeel: voldoet

De opleiding heeft een passend systeem van toetsen en beoordelen neergezet voor deze flexibele opleiding. Het panel is positief over de kwaliteit die de opleiding hier weet te realiseren. Het criteriumgericht interview is een passende toetsvorm. De opleiding weet het criteriumgericht interview goed te operationaliseren. Deskundige examinatoren komen tot een betrouwbaar en navolgbaar oordeel. Studenten zijn tevreden over de wijze van toetsen en beoordelen. Het panel concludeert dat de examencommissie *in control* is en haar wettelijke taak vervult. In de volgende ontwikkeling van de opleiding ziet het panel nog twee punten voor de opleiding. De eerste is het verder uitdiepen en verrijken van het beoordelingsformulier en de tweede is het versterken van de methodologische aanpak van het criteriumgericht interview. Los van deze ontwikkelpunten is het panel onder de indruk van het systeem van toetsen en beoordelen. Het zit volgens het panel degelijk in elkaar. Het panel komt tot het oordeel 'voldoet' voor de standaard 10.

Onderwerp 7. Gerealiseerde leerresultaten

Oordeel: voldoet

Studenten realiseren de eenheden van leeruitkomsten in het criteriumgericht interview. Het panel is positief over het niveau dat de studenten weten te realiseren. Het panel bekeek een aantal studentendossiers.

Met name over de praktijkgerichtheid van de producten van studenten is het panel positief gestemd. Ten tijde van deze opleidingsbeoordeling heeft nog geen student een eenheid van leeruitkomsten op eindniveau afgerond.

Het panel concludeert dat studenten de eenheden van leeruitkomsten op niveau 1 en 2 weten te realiseren.

Het met een 'onvoldoende' beoordeelde criteriumgerichte interview op leeruitkomst niveau 3 gaf het panel een goed beeld van de consensus voldoende-onvoldoende die de opleiding hanteert. Het panel komt tot het oordeel dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit voor standaard 11.

Algemene conclusie:

De flexibele hbo-bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness voldoet volgens het panel op alle standaarden aan de basiskwaliteit. De flexibele opleiding is goed ontworpen en zit stevig in elkaar. Er staat een deskundig en betrokken docententeam. Studenten gaan met relevante leeractiviteiten aan de slag binnen hun eigen beroepspraktijk. Daarmee gaan werken en leren hand in hand. De toetsvorm past goed binnen het flexibele onderwijs.

Het panel vindt dat de opleiding zich als een best practice mag presenteren voor het vormgeven van flexibel hoger onderwijs.

Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot een positief advies over de kwaliteit van de deeltijd hbo-bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness van Hogeschool Inholland.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 9 maart 2020.

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Uitgebreide Opleidingsbeoordeling' van de hbo-bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness (hierna: T&A) van Hogeschool Inholland. Deze opleiding valt binnen het experiment leeruitkomsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Deze opleidingsbeoordeling heeft niet plaatsgevonden in een zogenoemd 'cluster' van opleidingsbeoordelingen.

Het auditpanel dat bestaat uit onafhankelijke deskundigen (zie bijlage IV voor een toelichting) gebruikte voor de beoordeling het protocol voor de beoordeling bestaande experimenten¹ én het beoordelingskader uit september 2018 van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)²

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel ten aanzien van de elf NVAO-kwaliteitsstandaarden. In het rapport staan deze geclusterd langs de zeven hoofdonderwerpen: 'beoogde leerresultaten', 'programma', 'personeel', 'voorzieningen', 'kwaliteitszorg', 'toetsing' en 'gerealiseerde leerresultaten'.

Karakteristiek van de opleiding

De bacheloropleiding T&A valt binnen Hogeschool Inholland in het domein Agri, Food & Life Sciences. De opleidingen binnen dit domein zijn verspreid over de locaties in Amsterdam en Delft. De opleiding wordt aangeboden op de locatie in Delft.

Hogeschool Inholland ambieert het om het bestaande deeltijdonderwijs te flexibiliseren en participeert in het experiment leeruitkomsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De flexibele deeltijdopleiding T&A is een van de pilots binnen Hogeschool Inholland. De opleiding is gestart in 2017 en heeft 21 studenten (peildatum 21 oktober 2019). Studenten kunnen in deze opleiding een eigen leerweg ontwerpen en hebben zelf regie over hun leeractiviteiten.

Ambitie en ontwikkelingen sinds de start van de opleiding (2017)

De opleiding heeft de ambitie om zich vanuit een pilot te ontwikkelen naar 'het onderwijs van de toekomst'. Hogeschool Inholland besloot om vanaf september 2019 de opleiding definitief toe te voegen aan het onderwijsportfolio. De opleiding levert een belangrijke bijdrage aan het professionaliseren van de Nederlandse tuinbouwsector; zowel nationaal als internationaal. De opleiding werkt aan de volgende ontwikkelpunten:

- Continue ontwikkeling van de opleiding samen met werkveld en studenten (co-creatie)
- Verder uitbreiden van partnerships met bedrijven en organisaties
- Professionaliseren van leercoaches, experts en het docententeam
- Ontwikkelen van de elektronische leeromgeving

---

¹ Protocol beoordeling bestaande experimenten leeruitkomsten, Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie d.d. april 2019.

² Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie d.d. september 2018.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de onderwijsvisie en het profiel van de instelling. De beoogde leerresultaten worden periodiek geëvalueerd.

Protocol experiment leeruitkomsten: De visie van de instelling op flexibilisering is vertaald naar een onderwijskundig concept dat is doorgevoerd in de experimenteervariant. De leerresultaten zijn vertaald naar eenheden van leeruitkomsten van maximaal 30 EC, die gezamenlijk en in samenhang de student in staat stellen de leerresultaten te realiseren. Het aantal EC is een uitdrukking van de mate waarin de eenheid van leeruitkomsten bijdraagt aan het realiseren van de leerresultaten (een outputgerichte benadering, zoals vastgelegd in het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs, 8 april 2016). Leeruitkomsten beschrijven wat een student geacht wordt te weten, te begrijpen en te kunnen toepassen na afronding van een leerperiode. Leeruitkomsten moeten voldoen aan de volgende kwaliteitseisen:

- Leerwegonafhankelijk: ze stellen studenten in staat een eigen leerweg te bepalen.
- Representatief voor de leerresultaten van de opleiding.
- Herkenbaar voor het werkveld.
- Specifiek en meetbaar: ze bieden een eenduidig beoordelingskader bij leerwegonafhankelijke toetsing.
- Transparant: de relatie tussen leerresultaten, eenheden van leeruitkomsten, leeractiviteiten en toetsing is duidelijk.
- Samenhangend: ze vormen een samenhangende eenheid en zijn te onderscheiden van andere eenheden van leeruitkomsten.
- Duurzaam: ze zijn op zo'n manier geformuleerd dat ze een aantal jaren gehanteerd kunnen worden.

Bevindingen

De flexibele deeltijdvariant van de hbo-bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness (hierna: T&A) leidt studenten op voor de Nederlandse tuinbouwsector. De studenten leren aan de hand van relevante beroepstaken over productie, management en organisatie, en opereren in ketens.

Beoogde leerresultaten

De opleiding legt de beoogde leerresultaten vast in de onderwijs- en examenregeling (OER). De beoogde leerresultaten zijn geformuleerd vanuit beroepsrelevante kern- en beroepstaken. De opleiding clustert de leerresultaten in eenheden van leeruitkomsten. Studenten kunnen kiezen op welk niveau ze de leeruitkomsten willen afronden. De opleiding richt het systeem zo in dat van alle leeruitkomsten niveau 2 verplicht is en dat studenten een aantal leeruitkomsten op niveau 3 afronden.

Het panel constateert dat de leeruitkomsten voldoen aan de kwaliteitseisen. Ze sluiten aan op het landelijke opleidingsprofiel. Het panel spreekt zijn waardering uit over welke wijze de leeruitkomsten zijn afgestemd op de vraag vanuit het werkveld. Uit het informatiedossier constateert het panel dat de leeruitkomsten samenhangen en zijn geformuleerd op het hbo-bachelorniveau.

Figuur 1. Kerntaak, beroepstaak en eenheden van leeruitkomsten.

Kerntaak	Beroepstaak	Eenheden van leeruitkomsten	Niveau
Producen	Leidinggeven	Onder leiding aansturen productieproces	1
		Aansturen productie	2
		Aansturen complexe productie	3
	Verbeteren en vernieuwen	Analyseren en verbeteren productie	2
		Vernieuwen complexe productie	3
	Veredelen	Opzetten van vermeerdering en veredeling	2
	Opzetten en uitvoeren van veredelingsonderzoek	3	
Management en organisatie	Planvorming	Uitvoerbaar maken van een bestaand bedrijfsplan of ondernemingsplan	1
		Uitwerken onderdelen ondernemingsplan	2
		Ontwerpen van ondernemingsplan	3
	Bedrijfsprocessen	Onder leiding aansturen van bedrijfsprocessen	1
		Aansturen bedrijfsprocessen en managen van personeel	2
		Managen complexe processen en ontwikkelen van personeel	3
Opereren in ketens	Opereren in ketens	Beschrijven van een keten	1
		Diagnose maken van een bestaande keten	2
		Ketenplan ontwerpen	3

Uitgangspunten flexibele opleiding

De opleiding kent een aantal uitgangspunten voor het flexibele karakter: joblearning, co-creatie met het werkveld, zelfsturing studenten, coaching en toetsing. Het panel ziet dat deze uitgangspunten leiden tot een flexibele opleiding die studenten de mogelijkheid geeft tot persoonlijke leerroutes. De opleiding gaf in de gesprekken aan zich hier nog verder in te willen ontwikkelen. Deze ambitie onderschrijft het panel. Volgens het panel kan deze opleiding als voorbeeld dienen voor andere opleidingen binnen de pilot flexibilisering.

De visie op onderzoek en internationalisering sluit aan bij de kaders van Hogeschool Inholland. De opleiding vertaalt deze op een goede wijze naar het flexibele onderwijs.

Relatie met het werkveld

Uit het informatiedossier en de gesprekken blijkt dat het werkveld nauw betrokken is bij de inrichting en uitvoering van het programma. De beroepenveldcommissie is het formele orgaan en komt een aantal keer per jaar bij elkaar. De partnerbedrijven leveren een continue stroom van informatie en praktijkopdrachten voor studenten. De opleiding heeft de ambitie om meer partnerbedrijven aan zich te binden.

Alle studenten zijn werkzaam in de sector. De afspraken en de verhouding tussen de bedrijven, studenten en de opleiding zijn volgens het panel in balans. De opleiding levert een duidelijke bijdrage aan de ontwikkeling van individuele studenten en aan de tuinbouwsector *an sich*.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoet

Het ontwerp van de beoogde leerresultaten voldoet volgens het panel aan de eisen die gesteld worden aan flexibele opleidingen. De eenheden van leeruitkomsten blinken uit in relevantie voor de beroepspraktijk. Het panel concludeert dat de leerresultaten en de uitgangspunten leiden tot een goed ontworpen flexibele opleiding. De visie op internationalisering en onderzoek is passend voor het flexibele onderwijs. Het werkveld is door de vertegenwoordiging in de beroepenveldcommissie en door de interactie tussen partnerbedrijven en de opleiding nauw betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van de opleiding. Het panel concludeert dat deze opleiding een belangrijke bijdrage levert aan de professionalisering van de tuinbouwsector.

4.2. Programma

Standaard 2 (programma-oriëntatie): Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Toelichting NVAO: Het programma sluit aan bij de actuele (internationale) ontwikkelingen, eisen en verwachtingen in het beroepenveld en in het vakgebied. Academische vaardigheden en/of onderzoeks- en/of beroepsgerichte competenties krijgen invulling op een wijze die past bij de oriëntatie en het niveau van de opleiding.

Standaard 3 (programma-inhoud): De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.

Protocol experiment leeruitkomsten: De opleiding kan verantwoorden dat de leeractiviteiten en de begeleiding van studenten adequaat zijn om de leeruitkomsten te behalen.

Standaard 4 (programma-leeromgeving): De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De vormgeving van het programma draagt bij aan de realisatie van de beoogde leerresultaten. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten een actieve rol nemen in de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). De inrichting van de leeromgeving past bij de onderwijsvisie van de instelling.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde leerresultaten.

Protocol experiment leeruitkomsten: De student voldoet aan de wettelijke instroomeisen. Uit een intake assessment kan blijken dat de student de opleiding versneld kan doorlopen. De opleiding laat zien hoe zij rekening houdt met verschillen tussen (groepen) studenten in kennis, ervaring, tijd, loopbaandoelen en omstandigheden. Onvolledige opleidingen bepalen op grond van een toelatingsonderzoek of de student toelaatbaar is en voor welk traject de toegelaten student in aanmerking komt. De opleiding en de student maken vooraf expliciete, inhoudelijke afspraken over de invulling van het individuele opleidingstraject per eenheid van leeruitkomsten en de begeleiding daarvan door de docent. Daarmee is inzichtelijk hoe de student in staat is de leeruitkomsten te realiseren. Als een praktijkorganisatie betrokken is leggen opleiding, student en praktijkorganisatie de afspraken vast in een overeenkomst. Een tripartiete overeenkomst is verplicht voor duale opleidingen en wenselijk voor deeltijdse opleidingen. Hierin komen onder meer aan de orde: de beschrijving van de inhoud van de leeractiviteiten binnen de eenheid, de aard en frequentie van de begeleiding en de wijze van toetsing en, indien van toepassing, afspraken tussen de opleiding en de praktijkorganisatie over bijscholing van praktijkbegeleiders. De student is mede-eigenaar van het leerproces en daarmee van de invulling van de overeenkomst en afspraken.

Bevindingen

Oriëntatie

De beoogde leerresultaten zijn op een adequate wijze vertaald in een programma dat het studenten mogelijk maakt om passende beroeps- en onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Het panel ziet dat er een nieuwe samenwerking is met de betrokken partnerbedrijven in het vormgeven van het programma.

Het leerproces van de studenten vindt grotendeels plaats op de werkplek binnen deze bedrijven. Hiernaast brengen de partnerbedrijven ook de nieuwe ontwikkelingen en innovaties met zich mee; de opleiding gebruikt deze om het programma te blijven voorzien van de meest recentelijke ontwikkelingen.

In de documenten staat beschreven op welke wijze onderzoek en beroepsvaardigheden terugkomen in het programma. De onderzoekslijn is hetzelfde als de onderzoekslijn uit de reeds eerder geaccrediteerde voltijdvariant van de opleiding. Studenten werken tijdens actuele bedrijfsopdrachten aan hun onderzoeksvaardigheden. Het panel ziet dat studenten op deze manier hun werkzaamheden in het bedrijf kunnen koppelen aan hun leeractiviteiten. Zo zag het panel tijdens het locatiebezoek een student die voor zijn werkgever bezig was met een teeltonderzoek en dit als bedrijfsopdracht kon inzetten. Deze synergie is volgens het panel kenmerkend voor de opleiding en dat leidt tot een flexibel programma.

Internationalisering is volgens het panel passend uitgewerkt in het programma. Het richt zich op kunnen functioneren in een internationale omgeving en de beheersing van de Engelse en Duitse taal. Hiernaast bevat het programma elementen van de internationale ontwikkelingen en handel in de tuinbouwsector. De partnerbedrijven en leercommunities van studenten leveren ook een internationale dimensie aan het programma.

Inhoud

De opleiding werkt alle leeruitkomsten in elementen van: kennis, vaardigheden, context en verantwoordelijkheden. Dit staat overzichtelijk weergegeven in de afzonderlijke handleidingen voor studenten. De inhoud van het programma voldoet aan het hbo-bachelorniveau, zo concludeert het panel. De combinatie van kennis, vaardigheden, context en verantwoordelijkheden maakt het voor studenten mogelijk om de beoogde leeruitkomsten te realiseren. Het panel is van mening dat de inhoud van het programma voldoende diepgang kent. De verschillende leeruitkomsten hangen met elkaar samen.

Leeromgeving

Het panel ziet een goed ontworpen leeromgeving die deze flexibele opleiding mogelijk maakt. Leren vindt plaats in samenwerking, interactie met experts en individueel. Uit de documenten en de gesprekken blijkt dat studenten zelf de regie nemen over hun eigen leerproces. Studenten kunnen elke periode kiezen aan welke leeruitkomsten ze willen werken. De opleiding begeleidt studenten in het maken van deze keuze. Daarbij maakt de opleiding een afweging tussen het niveau van de student én de situatie op de leerwerkplek van de student. Het panel ziet dat deze begeleiding studenten helpt om regie te nemen over hun leerproces. Daarentegen ziet het panel ook dat er geen expliciete leeractiviteiten in het programma zitten die studenten leert leren. Dit is volgens het panel nog een ontwikkelpunt voor de opleiding.

Studenten kunnen zelf hun leeractiviteiten kiezen. De opleiding biedt hierin flexibiliteit. Op de vrijdagmiddag biedt de opleiding leeractiviteiten met experts aan. Zo kunnen studenten zelf een contactmoment met een expertdocent of hun leercoach aanvragen. Dit kan als individu, maar ook in groepen. Ook is het mogelijk dat studenten colleges volgen met de voltijdvariant. Het panel hoorde tijdens het locatiebezoek een legio aan mogelijkheden en is hier positief over.

Deze leeromgeving past volgens het panel goed bij het flexibele karakter van de opleiding.

Instroom

De opleiding kent vanwege het brede profiel (tuinbouw en agribusiness) en het flexibele karakter een brede instroom. Van een mbo-4 alumna met een paar jaar werkervaring, tot een ondernemer in de tuinbouwsector met al tientallen jaren een eigen bedrijf. Het panel constateert dat de opleiding de wettelijke instroomeisen volgt.

De opleiding beschikt over een vastgelegde intakeprocedure voor aspirant studenten. Studenten worden eerst voorgelicht over het flexibele karakter van de opleiding. Vervolgens wordt de context van de leerwerkplek (c.q. het bedrijf) in kaart gebracht. Bij een positieve match maakt de student een startassessment, waarin zijn startniveau wordt bepaald. Dit startassessment is voor de student het startpunt van zijn leerproces en studieroute. Het panel constateert dat de intake van aspirant studenten op orde is. De opleiding is bezig om de intake verder te ontwikkelen, het panel is hier positief over. Het panel adviseert de opleiding te kijken op welke manier de intake kan bijdragen aan het verlagen van de uitval.

Uit de documenten blijkt dat de opleiding, de student en het bedrijf afspraken maken en dit vastleggen in een tri- of bipartiete overeenkomst. Een bipartiete overeenkomst wordt gesloten wanneer een student zelf de werkgever is. Het panel constateert dat in de overeenkomst alle vereiste zaken worden afgesproken.

Oordeel

Oordeel: voldoet

Het programma is op alle elementen goed uitgewerkt, aldus het panel. Daarom beoordeelt het panel standaard 3 t/m 5 met een 'voldoet'.

De vormgeving van het programma bevordert flexibiliteit en maakt het voor studenten mogelijk een eigen leerroute te creëren. De leeractiviteiten van studenten zijn er op gericht om te leren binnen de eigen werkplek. De bedrijfsopdrachten passen bij de situatie van de studenten en linken aan de eenheden van leeruitkomsten. Volgens het panel kent het programma voldoende uitdaging en diepgang voor de studenten. Alle beroeps- en onderzoeksvaardigheden komen aan bod. De leeromgeving stimuleert studenten om zelf regie te nemen over hun leerproces. Het panel geeft nog als ontwikkelpunt mee om de activiteiten van het 'leren leren' van studenten verder te ontwikkelen. De opleiding volgt de wettelijke instroomeisen. Het panel concludeert dat de intakeprocedure valide is en dat alle vereisten in de tri-/bipartiete overeenkomst staan.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Toelichting NVAO: De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen. Het personeelsbeleid draagt daar aan bij. Er is voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden.

Protocol experiment leeruitkomsten: Docenten (instructeurs, begeleiders e.d.) zijn aantoonbaar competent om studenten te begeleiden, bijvoorbeeld bij de keuze voor en vormgeving van leeractiviteiten. De opleiding verantwoordt hoe docenten tot een eenduidige interpretatie van leeruitkomsten komen.

Bevindingen

Het docententeam bestaat uit zeventien docenten, een teamleider en een teamondersteuner. Op basis van de gesprekken constateert het panel dat de docenten een (h)echt team vormen. Een gedeelte van de teamleden is betrokken bij de voltijd- en de flexibele deeltijdvariant. Bij de flexibele variant is een vaste groep teamleden betrokken. Het panel constateert dat het team zich eigenaar voelt van het onderwijsconcept; het team is betrokken en kundig.

Het panel ziet dat in het team alle expertise aanwezig is om het flexibele programma tot uitvoering te brengen. Van vrijwel alle teamleden vraagt dit flexibele programma een andere rol van de docent dan het reguliere voltijdprogramma. Uit de gesprekken blijkt dat het team activiteiten onderneemt om zich verder te professionaliseren in het flexibele onderwijsconcept. Met name op het gebied van studiebegeleiding en het toetsen van studenten. Hiernaast denkt de opleiding na om te gaan werken met 'hybride' docenten. Het panel is zeer positief over deze laatste twee punten.

De jobcoach (bedrijfsbegeleider) begeleidt de studenten op de leerwerkplek. De opleiding informeert de jobcoach over het begeleiden van de student. Daarmee checkt de opleiding ook of de jobcoach een toereikende begeleiding kan verzorgen.

Uit de documenten blijkt dat het personeelsbeleid van Hogeschool Inholland ook van toepassing is binnen deze opleiding. Het panel vindt dit een toereikend beleid.

Oordeel

Oordeel: voldoet

Het panel is van mening dat een kundig en betrokken docententeam betrokken is bij de uitvoering van het programma. Het team is eigenaar van het onderwijsconcept en heeft alle expertises en deskundigheden in huis. Het team onderneemt verschillende activiteiten om zich te professionaliseren in het flexibele onderwijsconcept. Dit ziet het panel als een zeer positief punt. De opleiding zorgt ook voor een toereikende begeleiding op de leerwerkplek van de student. Het personeelsbeleid is volgens het panel op orde.

Op basis van bovenstaande bevindingen concludeert het panel dat de opleiding ruimschoots voldoet aan basiskwaliteit. Hiermee komt het panel tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 6.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De huisvesting van de opleiding en de voorzieningen passen bij de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving.

Protocol experiment leeruitkomsten: De leersituatie en -omgeving zijn passend bij de beoogde leeruitkomsten en bij de behoeften en omstandigheden van (een groep) studenten.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Toelichting NVAO: Studenten ontvangen een passende begeleiding (ook in het geval van een functiebeperking). De informatievoorziening van de opleiding is adequaat.

Bevindingen

Huisvesting

De fysieke voorzieningen zijn volgens het panel toereikend om het programma tot uitvoering te brengen. De faciliteiten binnen de locatie van Hogeschool Inholland in Delft zijn op orde. Het panel constateert dat de opleiding nagaat of de werkplek van de student ook toereikend is om de bedrijfsopdrachten uit te voeren. Indien dat niet het geval is, dan wordt er gezocht naar een alternatieve locatie of opdracht. Studenten zijn over het algemeen tevreden over de fysieke voorzieningen. Daarbij geven ze aan dat hun eigen werkcontext voelt als een vertrouwde en uitdagende plek om zich verder te ontwikkelen.

Studiebegeleiding en informatievoorziening

Het panel ziet dat studiebegeleiding een belangrijke plek inneemt in het flexibele onderwijsconcept. Uit de gesprekken blijkt dat de opleiding de studiebegeleiding op een passende manier vormgeeft; het past bij het flexibele onderwijsconcept en voldoet aan de behoefte van de student. De studiebegeleiding is zeer persoonlijk van aard.

Het startpunt van de studiebegeleiding is het zelfassessment (intake). De student maakt elke periode met zijn studietoetscoach een persoonlijk leerplan. In dit leerplan staan de studieroute en leeractiviteiten beschreven. De leercoach is voor de student goed bereikbaar. De bedrijfsbegeleider neemt de praktijkbegeleiding op zich. Deze begeleiding is onderdeel van de tri-/bipartiete overeenkomst. De afspraken rondom de bedrijfsbegeleider verdienen volgens het panel nog verdere ontwikkeling. Uit de documenten en gesprekken constateert het panel namelijk dat een expliciete toets (criteria) rondom de kwaliteit en het niveau van de bedrijfsbegeleider in mindere mate aanwezig zijn.

Het panel vroeg in de gesprekken of deze zeer persoonlijke vorm van studiebegeleiding schaalbaar is. Dit punt wil het panel meegeven als punt van aandacht in de verdere ontwikkeling. Het concept werkt op dit moment goed, maar de vraag is of dat ook kan als de instroom en het aantal studenten veel groter wordt.

De informatievoorziening en de digitale leeromgeving zijn in principe op orde. Studenten geven aan dat alle benodigde informatie voorhanden is. De handleidingen die het panel bekeek zijn ook van voldoende kwaliteit. De opleiding en de studenten spreken de wens uit de digitale leeromgeving wat verder toe te snijden op het flexibele studeren. Een voorbeeld hiervan is de mogelijkheid om colleges en/of bijeenkomsten op te nemen. Dit geeft studenten de optie om op een zelf gekozen moment nogmaals de leerstof tot zich te nemen. Het panel onderschrijft dit en geeft dit als aanbeveling mee. Hiernaast ziet het panel dat deze ontwikkeling ook ten goede kan komen aan het reguliere voltijdonderwijs.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoet

Alle voorzieningen en de studiebegeleiding zijn volgens het panel op orde. Daarmee realiseert de opleiding basiskwaliteit voor standaard 7 en 8. Het panel komt tot het oordeel 'voldoet'.

Het panel concludeert dat de huisvesting van de opleiding op orde is. De opleidingslocatie van Inholland in Delft voorziet in alle faciliteiten. De opleiding toetst of het bedrijf waar de student werkzaam is een passende omgeving is en daarmee voldoet aan de gestelde criteria. De criteria rondom de kwaliteit en het niveau van de bedrijfsbegeleider kunnen nog verder worden ontwikkeld. Studenten hebben toegang tot alle benodigde informatie. Het panel vindt dat de kwaliteit van de handleidingen in orde is. De digitale leeromgeving verdient nog een ontwikkelslag om beter aan te sluiten op het flexibele karakter van de opleiding. De studiebegeleiding is volgens het panel een belangrijk element in deze flexibele opleiding. De begeleiding is toegesneden op de situatie van de student en persoonlijk van aard. Het panel vindt dat de studiebegeleiding passend is vormgegeven. Studenten zijn tevreden over de begeleiding. Het panel vraagt zich wel af of deze vorm van studiebegeleiding ook te realiseren is als het aantal studenten aanzienlijk groeit.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Toelichting NVAO: De opleiding organiseert effectieve periodieke feedback die de realisatie van de beoogde leerresultaten ondersteunt. Bij bestaande opleidingen vinden geëigende verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de vorige beoordeling. Hierbij worden passende evaluatie- en meetactiviteiten ingezet. De uitkomsten van deze evaluatie vormen aantoonbaar de basis voor ontwikkeling en verbetering. De opleiding legt intern verantwoording af over de bijdrage van de opleiding aan het realiseren van de strategische doelen van de instelling. Kwaliteitszorg verzekert realisatie van de beoogde leerresultaten. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissies, medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken. De ontwerpprocessen en de erkenning en borging van de kwaliteit van de opleiding zijn in overeenstemming met de ESG. De opleiding publiceert accurate, betrouwbare en voor de doelgroepen goed toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding.

Protocol experiment leeruitkomsten: De opleiding heeft een gestructureerde praktijk van kwaliteitsborging van opleidingstrajecten van individuele studenten en versterking ervan door tussentijdse evaluatie en verbetering.

Bevindingen

De opleiding legt het kwaliteitszorgsysteem vast in het handboek kwaliteitszorg. Het handboek is in lijn met het algemene beleid van Hogeschool Inholland. De opleiding onderneemt de volgende acties om de opleiding stelselmatig te monitoren en te verbeteren:

- Na elke periode vinden er vinden evaluaties met alle studenten. De opleiding maakt notulen en koppelt in het volgende mondelinge evaluatiemoment de ondernomen acties terug.
- Hogeschool Inholland kent een centraal evaluatiesysteem voor alle flexibele opleidingen.
- Binnen het team zijn er wekelijks afstemmings-, evaluatie- en kalibratiemomenten waarbij het onderwijs continu wordt gemonitord en verbeterd.
- Verschillende commissies zijn nauw betrokken bij het kwaliteitszorgsysteem: examencommissie, toetscommissie, beroepenveldcommissie, opleidingscommissie en de curriculumcommissie.

Het panel concludeert dat deze acties leiden tot een sluitend kwaliteitszorgsysteem. Uit de documenten en gesprekken blijkt dat de opleiding in staat is om de kwaliteit van het onderwijs te monitoren en te verbeteren waar nodig. Zo gebruikt de opleiding de feedback van studenten om het flexibele onderwijs verder te versterken.

Het monitoren en het bijsturen van de individuele leerroute van studenten is onderdeel van de studiebegeleiding. Uit de gesprekken blijkt dat dit gebeurt in overleg tussen de leercoach en de student. Studenten geven aan dat ze het continu bijstellen van hun leerplan als prettig ervaren. Hierdoor kunnen ze hun situatie bij hun werkgever leidend laten zijn voor de leeractiviteiten in een bepaalde periode.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoet

De opleiding beschikt over een werkend kwaliteitszorgsysteem, aldus het panel. Alle benodigde actoren zijn betrokken bij het monitoren en verbeteren van de opleiding. Vanuit Hogeschool Inholland vindt er ook een centrale evaluatie plaats van de flexibele opleidingen. Het panel concludeert dat de opleiding een werkend systeem heeft in het monitoren en bijsturen van de individuele leerroutes van de studenten. Studenten zijn daarover tevreden.

Op basis van deze situatie concludeert het panel dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit voor standaard 9.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De examencommissie oefent haar wettelijke bevoegdheid uit. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Protocol experiment leeruitkomsten: De opleiding hanteert een passende vorm van toetsing van de leeruitkomsten. De gehanteerde methoden en instrumenten zijn geschikt voor leerwegonafhankelijk toetsen en beoordelen. De opleiding hanteert een heldere procedure voor toetsing, waarop de examinatoren zijn voorbereid. De examencommissie heeft daarbij een uitgesproken, proactieve rol. Zij hanteert een adequate methode om te borgen dat leeruitkomsten door individuele studenten worden gerealiseerd en dat examinatoren voldoen aan de vereiste kwalificaties om de leeruitkomsten op een eenduidige wijze te toetsen en beoordelen.

Bevindingen

De opleiding heeft een geëxpliciteerde visie op het systeem van toetsen. Het panel vindt dat deze visie past binnen deze flexibele opleiding. Het systeem van toetsen kenmerkt zich door formatieve evaluatie en een summatieve beoordeling. De opleiding kiest ervoor om alle eenheden van leeruitkomsten te toetsen met een criterium-gericht interview (hierna: CGI). Het panel constateert dat de opleiding hiermee kennis, vaardigheden en houding integraal kan toetsen.

Studenten kunnen zelf aangeven welke leeruitkomsten ze willen laten toetsen. Dit gebeurt in overleg met de leercoach. Uit de documenten en gesprekken blijkt dat studenten zelf hun CGI kunnen plannen. Per leeruitkomst krijgt de student twee kansen per jaar.

Voor het CGI maakt de student een portfolio. In het portfolio staan de verschillende bedrijfsopdrachten, werkverslagen en reflecties. De opleiding evalueert de bedrijfsopdrachten vooraf. Dit is een formatieve evaluatie die er op is gericht om voor de student inzichtelijk te maken wat al goed gaat en wat nog beter kan. In het CGI worden de werkverslagen en reflecties met de student besproken. Twee examinatoren (assessoren) toetsen de student aan de hand van vooraf opgestelde criteria en beheersingsindicatoren. De examinatoren komen tot een gezamenlijk oordeel voor de student. Dit doen ze aan de hand van vooraf opgestelde beoordelingsformulieren.

Tijdens het locatiebezoek woonde het panel een CGI bij. Het panel constateert dat het CGI op een professionele wijze verliep. De examinatoren handelden zoals je dat mag verwachten en kwamen tot een afgewogen oordeel.

De opleiding investeert in het professionaliseren van de examinatoren in het voeren van een CGI. Het panel vindt dit een positief gegeven. De examinatoren geven ook terug dat ze in staat zijn om een goed CGI af te nemen.

De examencommissie is betrokken bij de flexibele opleiding. Uit de documenten en de gesprekken constateert het panel dat de examencommissie in control is. De commissie voert verschillende activiteiten uit, zowel proactief als reactief, om de kwaliteit van het CGI te borgen. Het panel heeft vertrouwen in het functioneren van de examencommissie.

Het panel is over het algemeen positief over het systeem van toetsen en de activiteiten die de opleiding ontplooit op het gebied van het CGI. Het panel ziet nog wel een tweetal ontwikkelmogelijkheden om de kwaliteit van het CGI verder te verhogen.

De eerste is om het beoordelingsformulier nog verder uit te diepen. De examinatoren hanteren andere formulieren tijdens het CGI zelf en vullen uiteindelijk een definitief beoordelingsformulier in. Het panel adviseert de opleiding om te kijken hoe deze twee formulieren met elkaar gecombineerd kunnen worden. Dit kan voor zowel de student als de externen meer informatie geven over het leerproces en de beoordeling. De tweede ontwikkelmogelijkheid is om de methodische aanpak in het gesprek (gespreksvoering) nog verder te ontwikkelen. Het panel verwacht dat de CGI-training en het maken van meer 'vliegrepen' hier een belangrijke bijdrage aan kan leveren.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoet

De opleiding heeft een passend systeem van toetsen en beoordelen neergezet voor deze flexibele opleiding. Het panel is positief over de kwaliteit die de opleiding hier weet te realiseren. Het criterium gericht interview is een passende toetsvorm. De opleiding weet het criterium gericht interview goed te operationaliseren. Deskundige examinatoren komen tot een betrouwbaar en navolgbaar oordeel. Studenten zijn tevreden over de wijze van toetsen en beoordelen. Het panel concludeert dat de examencommissie in control is en haar wettelijke taak vervult. In de volgende ontwikkeling van de opleiding ziet het panel nog twee ontwikkelpunten voor de opleiding. De eerste is het verder uitdiepen en verrijken van het beoordelingsformulier en de tweede is het versterken van de methodologische aanpak van het criterium gericht interview. Los van deze ontwikkelpunten is het panel onder de indruk van het systeem van toetsen en beoordelen. Het zit volgens het panel degelijk in elkaar. Het panel komt tot het oordeel 'voldoet' voor de standaard 10.

4.7. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Protocol experiment leeruitkomsten: De toetsen en eindwerken dragen aantoonbaar bij aan het behalen van de leeruitkomsten. Bij de beoordeling van eindwerken hanteert het panel de voorschriften uit het kader bestaande opleidingen. Het panel maakt een adequate en representatieve selectie van de eindwerken die het wil zien. Indien er nog geen eindwerken beschikbaar zijn, bekijkt het panel tussenwerken. In geval van een gelijktijdige beoordeling van meerdere verwante opleidingen van een instelling, kunnen instelling en panel een afwijkende afspraak maken over het aantal te beoordelen eindwerken. Uitgangspunt is dan dat het panel werken bekijkt van ten minste vier studenten per opleiding.

Bevindingen

Uit de documenten en de gesprekken blijkt dat elke eenheid van leeruitkomsten afzonderlijk wordt getoetst. Het panel constateert dat de opleiding in een CGI bepaalt of een student de betreffende leeruitkomst beheerst.

Op het moment van deze opleidingsbeoordeling zijn er nog geen studenten die een eenheid van leeruitkomst hebben afgerond op het eindniveau (niveau 3). Het panel bekeek een steekproef van vijftien studentdossiers. Deze zijn verdeeld over verschillende eenheden van leeruitkomsten en over verschillende niveaus. Hiertussen zat ook een student die een CGI op niveau 3 heeft gedaan, maar dit niet met een voldoende resultaat heeft behaald.

In de studentdossiers is de praktijkrelevantie duidelijk zichtbaar. De producten die studenten aanleveren in het portfolio zijn ook daadwerkelijk relevant op de werkplek. Over het algemeen zijn de beoordelingen navolgbaar, maar de formulieren kunnen volgens het panel nog verder worden verrijkt (zie standaard 10).

Voor het panel is de duiding van het niveau (1, 2 of 3) duidelijk zichtbaar in het CGI zelf en minder in het dossier. Wat betreft niveau 1 en 2 ziet het panel dat studenten het basisoniveau ontstijgen. Voor niveau 3 heeft het panel onvoldoende informatie beschikbaar om daar een uitspraak over te kunnen doen. Het met een 'onvoldoende' beoordeelde CGI op leeruitkomst niveau 3 gaf het panel een goed beeld van de consensus voldoende-onvoldoende die de opleiding hanteert.

Het panel ziet dat het taalniveau van studenten op sommige elementen versterkt kan worden. De beheersing van de Nederlandse taal is een voorwaardelijke eis bij een CGI op niveau 3. De opleiding traint de studenten hier dan ook in.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoet

Studenten realiseren de eenheden van leeruitkomsten in het criterium gericht interview. Het panel is positief over het niveau dat de studenten weten te realiseren. Met name de praktijkgerichtheid van de producten van studenten is een positief punt in de bekeken studentdossiers. Ten tijde van deze opleidingsbeoordeling heeft nog geen student een eenheid van leeruitkomsten op eindniveau afgerond.

Het panel concludeert dat studenten de eenheden van leeruitkomsten op niveau 1 en 2 weten te realiseren. De met een 'onvoldoende' beoordeelde CGI op leeruitkomst niveau 3 gaf het panel een goed beeld van de consensus voldoende-onvoldoende die de opleiding hanteert. Het panel komt tot het oordeel dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit voor standaard 11.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De flexibele hbo-bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness voldoet volgens het panel op alle standaarden aan de basiskwaliteit. De flexibele opleiding is goed ontworpen en zit stevig in elkaar. Er staat een deskundig en betrokken docententeam. Studenten gaan met relevante leeractiviteiten aan de slag binnen hun eigen beroepspraktijk. Daarmee gaan werken en leren hand in hand. De toetsvorm past goed binnen het flexibele onderwijs.

Het panel vindt dat de opleiding zich als een best practice mag presenteren voor het vormgeven van flexibel hoger onderwijs.

Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot een positief advies over de kwaliteit van de deeltijd hbo-bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness.

6. AANBEVELINGEN

Digitale leeromgeving

Het panel ziet dat de opleiding en de studenten de wens uitspreken om de digitale leeromgeving verder toe te snijden op het flexibel onderwijs. Een voorbeeld hiervan is de mogelijkheid om online colleges te verzorgen en bijeenkomsten op te nemen. Het panel onderschrijft dit en geeft dit als aanbeveling mee. Het panel beveelt aan om te kijken – binnen Inholland – op welke wijze de digitale leeromgeving verder toegespitst kan worden op flexibel onderwijs.

Zelfregie van studenten en 'leren leren'

In deze flexibele opleiding is de student zelf aan zet om regie te nemen over zijn eigen leerproces. Het panel ziet dat de opleiding studenten begeleiding biedt om zelfregie te nemen. Er zijn echter geen expliciete leeractiviteiten in het programma te vinden. Het panel adviseert om de zelfregie van studenten sterker te ontwikkelen c.q. stimuleren. Dit kan door leeractiviteiten rondom 'leren leren' op te nemen in het programma.

Ontwikkelen criterium gericht interview

Het panel is over het algemeen positief over het systeem van toetsen en de activiteiten die de opleiding ontplooit op het gebied van het CGI. Het panel ziet nog twee ontwikkelmogelijkheden voor de opleiding om de kwaliteit van het CGI nog verder te verhogen. De eerste is om het beoordelingsformulier nog verder uit te diepen. De examinatoren hanteren andere formulieren tijdens het CGI zelf en vullen uiteindelijk een definitief beoordelingsformulier in. Het panel adviseert om te kijken hoe deze twee formulieren met elkaar gecombineerd kunnen worden. Dit kan voor de student en externen meer informatie geven over het leerproces en de beoordeling. De tweede ontwikkelmogelijkheid is om de methodische aanpak in het gesprek (gespreksvoering) nog verder te ontwikkelen. Het panel verwacht dat de CGI-training en het maken van meer 'vlieguren' hier een belangrijke bijdrage aan kan leveren.

Toets kwaliteit en niveau bedrijfsbegeleiding

De afspraken rondom de bedrijfsbegeleider verdienen volgens het panel nog verdere ontwikkeling. Uit de documenten en gesprekken constateert het panel namelijk dat expliciete toets (criteria) rondom de kwaliteit en het niveau van de bedrijfsbegeleider in mindere mate aanwezig zijn. Het panel beveelt de opleiding aan om de huidige toets verder aan te scherpen met expliciete criteria en onderbouwing waarom een bedrijfsbegeleider daaraan wel/niet voldoet.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Inholland bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness deeltijd – pilot flexibilisering	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	Voldoet
Standaard 3. Inhoud programma	Voldoet
Standaard 4. Vormgeving programma	Voldoet
Standaard 5. Aansluiting programma	Voldoet
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	Voldoet
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	Voldoet
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	Voldoet
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	Voldoet
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	Voldoet
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Voldoet

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. de hbo-bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness – Hogeschool Inholland

Varianten:	Deeltijd Flexibel
Locatie:	Ochtend: Opti-flor Middag: Hogeschool Inholland Delft
Datum locatiebezoek:	23 januari 2020

Tijd	Gesprekspartners
08.00 – 08.15	Inloop & ontvangst auditpanel bij Opti-flor
08.15 – 09.00	Vooroverleg auditpanel
09.00 – 09.30	Trots op: de opleiding Flexibele deeltijd Tuinbouw & Agribusiness
09.30 – 10.00	Excursie Opti-flor
10.00 – 10.45	Werkveldvertegenwoordiging
10.45 – 11.00	Pauze / Intern overleg auditpanel
11.00 – 12.00	Criterium Gericht Interview in de praktijk
12.00 – 12.15	Pauze / Intern overleg auditpanel
12.15 – 13.00	JoblearnerS
13.00 – 14.15	Verplaatsing naar Inholland Delft, lunch
14.15 – 15.00	Examencommissie
15.00 – 16.00	Docentexperts, lector en leercoaches
16.00 – 16.15	Pauze / Intern overleg auditpanel
16.15 – 16.45	Opleidingsmanagement
16.45 – 17.30	Intern overleg auditpanel
17.30 – 18.00	Terugkoppeling

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende deeltijd opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van september 2018 en het protocol voor de beoordeling bestaande experimenten. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding verstrekte documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de flexibele deeltijdvariant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Er was geen sprake van een clustervisitatie.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief** indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief onder voorwaarden** indien alle standaarden indien standaard 1 voldoet en maximaal op vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert (zie aanvullende beslisregels voorwaarden).

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **negatief** indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoort/scoren;
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort;
- op een tot vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- zes of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie-rapport opleiding Flexibele deeltijd Tuinbouw & Agribusiness.
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding.
- Competentiematrix.
- Handleidingen, uitwerkingen en uitvoering van CGI.
- Schematisch programma-overzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programma-onderdelen, met vermelding van
  - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel .
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken (CGI) (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft van vijftien studenten verschillende CGI's bestudeerd. Van een student woonde het panel een CGI bij. Om redenen van privacy zijn de namen van de afgestudeerden, hun studentnummers evenals de titels van de eindwerken hier weggelaten maar uiteraard wel bekend bij de secretaris van het auditteam, en daar eventueel op te vragen.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 14 januari 2020 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding bacheloropleiding Tuinbouw & Agribusiness van Hogeschool Inholland, onder het nummer 009016.

Naam visitatiegroep:	n.v.t.
----------------------	--------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit adviesrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
De heer R.J.M. (Rob) van der Hoorn MBA	Rob van der Hoorn was tot juli 2018 directeur van de Hobéon Groep en heeft binnen het hoger onderwijs ruime ervaring met audits.
De heer M.R. (Marcel) van der Klink	Marcel van der Klink is lector Professionalisering van het Onderwijs bij Zuyd Hogeschool.
De heer Ir. E.H. (Eric) Poot	Eric Poot is werkzaam bij Wageningen University & Research Centre (WUR) Glastuinbouw als manager van het onderzoeksteam Gewasfysiologie & Teelt.
De heer A.H. (Alex) de Wit	Alex de Wit is wijkagent en studeert deeltijd HBO Rechten aan de HAN University of Applied Sciences.
De heer R. (Roel) van Krieken MSc	Roel van Krieken is onderwijskundige en werkzaam als manager en adviseur bij Hobéon. Hij is NVAO-getraind secretaris.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl